

Романюк Анна Русланівна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 114 н.г. «Правоохоронна діяльність» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Бортун Каріна Олександрівна,
доцент кафедри ділової української та іноземних мов ННПП НАВС,
кандидат філологічних наук, доцент

МОВА ВОРОЖНЕЧІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: РІЗНИЦЯ МІЖ ТРОЛІНГОМ ТА КІБЕРБУЛІНГОМ

У сучасному цифровому середовищі соціальні мережі стали не лише платформами для спілкування, самовираження й обміну інформацією, а й простором, де дедалі частіше проявляється мова ворожнечі, агресія та порушення етичних норм спілкування. Зі зростанням впливу онлайн-комунікації особливого значення набуває дослідження таких явищ, як тролінг та кібербулінг – форм вербальної агресії, що мають різну природу, мету й наслідки, але часто сприймаються суспільством як подібні або взаємозамінні.

Тролінг зазвичай асоціюється з провокативними або іронічними коментарями, метою яких є виклик емоційної реакції. Кібербулінг – це систематичне приниження, цькування або переслідування в онлайн-середовищі, що може мати серйозні психологічні наслідки для жертви. Чітке розмежування цих понять є важливим як для розуміння механізмів мережевої агресії, так і для розробки ефективних механізмів її попередження, зокрема в освітньому, правовому й соціальному контекстах.

Мова ворожнечі – це будь-яка комунікація, зокрема, у вигляді зображень, відео, пісень тощо, у мові, письмі чи поведінці, що є агресивною або такою, що використовує принизливі чи дискримінаційні висловлювання стосовно особи чи групи просто на основі того, ким вони є. Дискримінація буває за ознакою релігійної чи етнічної належності, національності, раси, кольору шкіри, походження, статі, стану здоров'я, сексуальній орієнтації, гендерної ідентичності чи за іншими ознаками [1, 3].

Тролінг – це поширене явище в мережевому середовищі, що полягає у публікації провокаційних коментарів із метою спричинити конфлікт або емоційну реакцію з боку інших користувачів. Натомість хейтерство має інше підґрунтя: ідеться про постійну критику, яка зазвичай зумовлена заздрістю до чужих досягнень, неприязню чи упередженням. Обидва явища пов'язані з проявами агресії, однак хейтери зазвичай обирають конкретну «жертву», яку переслідують, тоді як тролі діють без персональної прив'язаності – їм головне сам факт провокації.

Варто наголосити, що в деяких осіб, які систематично вдаються до тролінгу чи хейтерства, можуть бути виявлені психоемоційні відхилення або розлади особистості. Найчастіше такі дії здійснюються анонімно – ховаючись за вигаданими нікнеймами, люди почуваються безкарними, що знижує рівень соціальної відповідальності. Водночас популярність особи часто провокує

хвилю хейту – і це може бути ознакою того, що досягнення людини викликають емоційну реакцію у суспільстві.

Утім, найнебезпечнішою формою цифрової агресії вважається кібербулінг – цілеспрямоване і тривале цькування з використанням цифрових пристроїв і платформ. Це можуть бути залякування, погрози, шантаж, розповсюдження неправдивої або компрометуючої інформації, злам акаунтів тощо. Вплив кібербулінгу на жертву є глибоко деструктивним: підвищується тривожність, з'являються відчуття страху, сорому, вини, що може спричинити психологічну травму або навіть суїцидальні думки.

Ігнорувати такі дії – неприпустимо. У випадку кібербулінгу необхідно діяти рішуче: блокувати агресора, звертатися за допомогою до дорослих (батьків, вчителів), не замовчувати проблему. У разі серйозних погроз чи систематичного переслідування варто звернутися до психолога та правоохоронних органів, зокрема кіберполіції. Українське законодавство передбачає відповідальність за цькування в онлайн-просторі, зокрема й за замовчування таких фактів.

Розглянемо основні відмінності між тролінгом та кібербулінгом: тролінг має на меті викликати емоційну реакцію або спровокувати конфлікт для власного задоволення чи розваги, він може бути одноразовим без постійного впливу на конкретну особу. Також може створювати дискомфорт або роздратування, але не призводить до серйозних психологічних наслідків.

Тоді як кібербулінг передбачає цілеспрямоване переслідування та приниження конкретної особи з метою завдання психологічної шкоди. Він є систематичним та тривалим, часто повторюваним протягом тривалого часу. Може мати серйозні психологічні наслідки для жертви, включаючи депресію, тривожність та соціальну ізоляцію. Отже, мова ворожнечі в соціальних мережах проявляється як через тролінг, так і через кібербулінг, об'єднуючи їх у використанні образливих та провокаційних повідомлень для завдання психологічного дискомфорту іншим користувачам. Тому для ефективної протидії мові ворожнечі важливо розрізняти ці форми поведінки та застосовувати до них відповідні заходи.

Список використаної літератури:

1. Бортун К.О. Цифрова грамотність як невід'ємна складова освіти студентів економічних спеціальностей. Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри: Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф.. (Харків, 24-25 жовт. 2024 року). Харків: НТУ «ХПІ», 2024. С. 48–52.

2. Лінник К.О., Бортун К.О. Перспективи розвитку цифрових правових сервісів на основі штучного інтелекту (ШІ) для україномовних користувачів. Застосування інформаційних технологій у правоохоронній діяльності: матеріали круглого столу, м. Харків, 12 грудня 2024 р./ МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків. ХНУВС, 2024. 249 с.

3. Організація Об'єднаних Націй. Україна. URL: <https://ukraine.un.org/uk> (дата звернення 05.03.2025).

2. Андрущак О. Тролінг, хейтерство, кібербулінг – що це таке і «з чим його їдять»? І чи «їдять» взагалі? URL: <https://ij.ogo.ua/ya-zhurnalist/troling-heysterstvo-kiberbuling-shho-tse-take-z-chim-yogo-yidyat-chi-yidyat-vzagali/> (дата звернення 05.03.2025)

3. Myroslava Chesakova, Karina Bortun, Viktoriia Lohvynenko, Valerii Molotai and Nataliia Tymoshyk. Enhancing Social Protection Policy for Internally Displaced Persons in the Context of War. vol.21.2023. available at: <https://refpress.org/ref-vol21-a105/>

4. Bortun, K., Chekaliuk, V., Kravchenko, O., et al., 2024. Detection of Typical Aggressive Lexical Markers through Authorisation of Publicistic Texts. Forum for Linguistic Studies. 6(6): 172–183. DOI: <https://doi.org/10.30564/fls.v6i6.7051>

Руска Анна Андріївна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 403 н.г. «Право» ННІПП НАВС

Науковий керівник:

Старицька Ольга Олексіївна,

провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем державотворення та правозастосування навчально-правового інституту права та психології НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

Сучасний процес інформатизації суспільства зумовлює необхідність застосування цифрових технологій не лише для особистих потреб, а й для розвитку цифрових технологій у державному управлінні. Швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) став поштовхом глобальних змін у суспільстві, політиці та економіці. Діджиталізація охоплює майже всі сфери діяльності держави, впливаючи на спосіб реалізації її основних функцій – політичних, економічних, соціальних, оборонних тощо [1].

Водночас широке впровадження цифрових технологій у сфері управління супроводжується додатковими викликами та загрозами, що впливають із їхніх можливостей. Серед них – блокування діяльності органів влади, несанкціонований доступ до персональних даних, збережених в електронних системах, а також інші форми кіберзлочинності. Тому ефективне застосування цифрових технологій у публічному управлінні потребує дотримання низки важливих умов [2].

Основні напрями впровадження цифрових технологій є:

1. Електронне урядування. Це комплекс заходів, що передбачає використання ІКТ у діяльності органів влади, з метою підвищення ефективності та прозорості управління. Приклади: електронний документообіг, портали публічних послуг, електронна демократія.